

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง บริการปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต ในอำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ มีขั้นตอนดำเนินงานต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ครูที่ปรึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 โรงเรียน คือ (1) โรงเรียนแม่อริมวิทยาคม (2) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ (3) โรงเรียนบ้านแม่สา และ (4) โรงเรียนบ้านศาลา
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 โรงเรียน คือ (1) โรงเรียนแม่อริมวิทยาคม (2) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ (3) โรงเรียนบ้านแม่สา และ (4) โรงเรียนบ้านริมใต้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ครูที่ปรึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย

- 1.1 โรงเรียนแม่อริมวิทยาคม จำนวน 3 คน
- 1.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่ จำนวน 3 คน
- 1.3 โรงเรียนบ้านแม่สา จำนวน 3 คน
- 1.4 โรงเรียนบ้านศาลา จำนวน 3 คน

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน ประกอบด้วย

- 2.1 โรงเรียนแมริมวิทยาคม จำนวน 6 คน
- 2.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ จำนวน 6 คน
- 2.3 โรงเรียนบ้านแม่สา จำนวน 6 คน
- 2.4 โรงเรียนบ้านศาลา จำนวน 7 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยครูที่ปรึกษาแต่ละคนพิจารณา นักเรียนที่รับผิดชอบที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในชั้นเรียนของตนเอง จำนวน 1 - 2 คน

2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

- 2.1 แบบวัดความเครียดของวัยรุ่น (SPST-20)
- 2.2 แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (TYC)
- 2.3 แบบสอบถามความต้องการการปรึกษาในภาวะวิกฤต
- 2.4 แบบประเมินการฝึกอบรมการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต

แบบวัดความเครียดของวัยรุ่น

แบบวัดความเครียดของวัยรุ่นที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ใช้แบบวัดความเครียดสวนปรุง (Suanprung Stress Test) (SPST-20) ของ นพ.สุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุล และคณะโรงพยาบาลสวนปรุง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในโครงการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการสำรวจสุขภาพจิตในพื้นที่ ปี พ.ศ. 2545 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นครอนบาค (Cronbach's alpha reliability coefficient) มากกว่า 0.7 และยังคงสัมพันธ์กับค่า EMG อย่างมีนัยสำคัญ

แบบวัดความเครียดของสวนปรุงมี 20 ข้อ (SPST-20) เป็นแบบวัดความเครียดในภาพรวมที่ใช้วัดสภาวะทางอารมณ์ของวัยรุ่นในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา เพื่อประเมินสภาวะทางอารมณ์ของวัยรุ่นในสภาวะวิกฤต ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตรประเมินที่มี 5 อันดับ คือ รู้สึกเครียดมากที่สุด รู้สึกเครียดมาก รู้สึกเครียดปานกลาง รู้สึกเครียดน้อย และไม่รู้สึกเครียด หรือ 5 4 3 2 1 แบบประเมินมีการแบ่งคะแนนความเครียดออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 0 – 23 คะแนนแสดงว่า มีความเครียดน้อย

คะแนนระหว่าง 24 – 41 คะแนนแสดงว่า มีความเครียดปานกลาง

คะแนนระหว่าง 41 – 61 คะแนนแสดงว่า มีความเครียดมาก

คะแนนระหว่าง 62 คะแนนขึ้นไป แสดงว่า มีความเครียดรุนแรง

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (TYC)

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (TYC) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ใช้สำหรับสำรวจพฤติกรรมของเด็กโดยครู มี 2 ส่วน คือ (สมทรง สุวรรณเลิศ และวันชัย ไชยสิทธิ์, 2540)

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นของเด็ก ครูผู้ตอบ และผู้ปกครอง ข้อมูลด้านการเรียน แรงจูงใจ การปรับตัวของเด็กที่โรงเรียนและลักษณะอารมณ์

ส่วนที่ 2 เป็นหัวข้อพฤติกรรมต่าง ๆ สำหรับครูผู้ตอบแบบสำรวจ ให้คะแนน 0, 1, 2 ตามความถี่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 0, 1, 2 ดังนี้

คะแนน 0 = ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าวเลย

คะแนน 1 = มีพฤติกรรมดังกล่าวเพียงเล็กน้อยหรือเป็นบางครั้ง

คะแนน 2 = มีพฤติกรรมดังกล่าวอย่างมากหรือบ่อยครั้งมาก

แบบสำรวจชุดนี้มีหัวข้อพฤติกรรมให้ประเมินทั้งหมด 141 ข้อ โดยแปลจาก Teacher's Report Form (TRF) ของ T.M. Achenbach จำนวน 120 ข้อ คือ ข้อ 1 – 55, 56 ก.-ข. และ ฉ., 57 3 105, 107-113, และ 135 ก., ข. และ ค. มี 8 ข้อ คือ 106, 114-120 แปลจาก Achenbach Corners Questionnaire (ACQ) ที่เหลืออีก 13 ข้อ คือ 121-132 และ 56 ข. เป็นปัญหาที่ได้จากการศึกษาวิจัยอาการนำที่พบบ่อยในเด็กและวัยรุ่นไทยที่ไปรับบริการจากหน่วยงานจิตเวชและสุขภาพจิต (11,16)

แบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครู มีค่าความเชื่อมั่น โดย Test – Retest Reliability ซึ่งให้ครูตอบสำรวจเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็กรายเดียวกันซ้ำจำนวน 30 ราย ในระยะเวลาห่างกัน 1 สัปดาห์ ได้ผลค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ($p < 0.0001$)

การหาความเชื่อถือได้ของ Inter – Interviewer Reliability ซึ่งให้ครูที่รู้จักใกล้ชิดเด็กเป็นอย่างดี 15 คู่ ตอบแบบสำรวจเพื่อประเมินพฤติกรรมเด็กรายเดียวกันโดยต่างคนต่างตอบ ได้ผลค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.83 ($p < 0.0001$)

การคิดคะแนนคะแนนรวมของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (Total Problem Scores) ได้จากการรวมคะแนนทุกข้อที่ผู้ตอบประเมินพฤติกรรม และให้คะแนนข้อเหล่านั้นเป็น 1 หรือ 2

คะแนนรวมสูงสุดของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กสำหรับครูคือ 282 คะแนน (ในกรณีที่ตอบแบบสำรวจให้คะแนนแต่ละข้อเท่ากับ 2)

การแปลผลแบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก

คะแนนรวมทั้งหมดที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมตามแบบสำรวจ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานในกลุ่มมือซึ่งผู้จัดทำได้จากการศึกษาวิจัยในเด็กและวัยรุ่นปกติอายุ 6-11 และ 12-17 ปี จะทำให้ทราบว่าเด็กที่ได้รับการประเมินจัดว่าเป็นเด็กปกติหรือ อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่

อาจอยู่ในภาวะวิกฤตที่มีพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ระดับใด จากเกณฑ์ที่แสดงในตารางต่อไปนี

ตารางที่ 1 เกณฑ์มาตรฐานของแบบสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 6-17 ปี

คะแนนรวมทั้งหมด				การแบ่งระดับปัญหาพฤติกรรม
6 – 11 ปี		12 – 17 ปี		
เด็กชาย	เด็กหญิง	เด็กชาย	เด็กหญิง	
67 ขึ้นไป	66 ขึ้นไป	44 ขึ้นไป	45 ขึ้นไป	ระดับมีปัญหา (Clinical range)
58 - 66	57 - 65	38 - 43	39 - 44	ระดับเสี่ยงที่มีปัญหปานกลาง (High-risk : moderate problem range)
49 - 57	48 - 56	32 - 37	33 - 38	ระดับเสี่ยงที่มีปัญหาเล็กน้อย (High – risk : mild problem range)
48 และต่ำกว่า	47 และต่ำกว่า	31 และต่ำกว่า	32 และต่ำกว่า	ระดับปกติ (Normal range)
สำหรับเด็กชาย Mean = 30, STD = 18		สำหรับเด็กชาย Mean = 19, STD = 12		
สำหรับเด็กหญิง Mean = 19, STD = 18		สำหรับเด็กหญิง Mean = 20, STD = 12		

(สมทรง สุวรรณเลิศ และ วันชัย ไชยสิทธิ์, 2540, หน้า 11)

แบบสอบถามความต้องการการปรึกษาในภาวะวิกฤต

แบบสอบถามความต้องการการปรึกษาในภาวะวิกฤต เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ คือ

1. ถ้าหากนักเรียนประสบปัญหาที่รุนแรง เช่น เกิดความเจ็บป่วยรุนแรง ครอบครัวแยกทางกัน เรียนตกซ้ำชั้น และต้องออกจากโรงเรียน เป็นต้น นักเรียนต้องการได้รับคำปรึกษาหรือไม่

นักเรียนสามารถเลือกตอบได้ 1 ข้อ จากตัวเลือกต่อไปนี้

- ( ) ต้องการได้รับคำปรึกษามากที่สุด
- ( ) ต้องการได้รับคำปรึกษา
- ( ) ต้องการได้รับคำปรึกษา
- ( ) ไม่ต้องการได้รับคำปรึกษา

2. ถ้าหากนักเรียนประสบปัญหารุนแรงตามข้อ 1 นักเรียนคิดว่าจะไปปรึกษาใครมากที่สุด จากตัวเลือก 4 ข้อ ให้นักเรียนใส่ลำดับที่ต้องการปรึกษามากที่สุดถึงน้อยที่สุด หรือลำดับที่ 1 ถึง 4

- ..... ปรึกษาพ่อแม่
- ..... ปรึกษาครูที่ปรึกษา
- ..... ปรึกษาครูแนะแนว
- ..... ปรึกษาเพื่อน

3. ปัญหาที่นักเรียนต้องการได้รับคำปรึกษามากที่สุด คือข้อใด ให้นักเรียนใส่ลำดับปัญหาที่ต้องการได้รับคำปรึกษามากที่สุด ลำดับที่ 1, 2, 3 .... จากตัวเลือก 5 ปัญหาต่อไปนี้

- ..... ปัญหาด้านการเรียน
- ..... ปัญหาด้านครอบครัว
- ..... ปัญหาส่วนตัว (เช่น ความเจ็บป่วย)
- ..... ปัญหาความสัมพันธ์กับผู้อื่น (เช่น เพื่อนไม่เข้าใจ)
- ..... ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ).....

4. กรณีนักเรียนเกิดปัญหาที่รุนแรงกับตนเอง แต่ไม่ไปขอปรึกษาปัญหากับผู้อื่นนั้น สาเหตุเป็นเพราะข้อใดมากที่สุด

- ( ) นักเรียนไม่มีความกล้าที่จะไปขอการปรึกษาปัญหากับผู้อื่น
- ( ) นักเรียนไม่มั่นใจว่าจะได้รับความช่วยเหลือ
- ( ) นักเรียนไม่เชื่อว่าผู้ให้การปรึกษาจะช่วยได้จริง
- ( ) นักเรียนกลัวว่าจะถูกตำหนิ หรือได้รับความอับอาย

แบบประเมินการฝึกอบรมการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต

แบบประเมินการฝึกอบรมการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต เป็นแบบสำรวจข้อมูลของครูที่เข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจข้อมูลนี้ด้วยตนเอง แบบสำรวจ มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต และตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจกระบวนการการให้การปรึกษา

ตอนที่ 1 แบบสำรวจความรู้ความเข้าใจของครู ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัยรุ่นในภาวะวิกฤต (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้การปรึกษา และ (3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต

ในแบบประเมินกำหนดให้ครูที่ปรึกษาคือตอบความรู้ความเข้าใจแต่ละข้อ ก่อน และหลังการฝึกอบรม โดยแต่ละข้อกำหนดการประเมินเป็นแบบมาตราประเมิน (Rating Scale) 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือ 5 4 3 2 1

ตอนที่ 2 แบบสำรวจกระบวนการการให้การปรึกษา เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง เป็นแบบสำรวจกระบวนการการให้การปรึกษา 7 ขั้นตอน ได้แก่ การนำเข้าสู่การสนทนา การฟัง การให้ข้อมูล การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การสรุป และการสนับสนุนให้กำลังใจ

ในแบบประเมินกำหนดให้ครูที่ปรึกษาสำรวจทักษะการให้การปรึกษาทั้ง 7 ขั้นตอน ก่อน และหลังการฝึกอบรม โดยแต่ละขั้นตอนกำหนดการประเมินเป็นแบบมาตราประเมิน (Rating Scale) 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือ 5 4 3 2 1

การหาประสิทธิภาพของแบบประเมินการฝึกอบรมการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต ทำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของแบบประเมิน (IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง IOC เท่ากับ .92, .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอให้ครูที่ปรึกษานักเรียนที่มีความเสี่ยงแต่ละคน สำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่แต่ละคนเลือกไว้ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก (TYC)

3.2 ครูที่ปรึกษานักเรียนที่มีความเสี่ยงแต่ละคน ให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจำนวน 2 คน ตามข้อ 3.1 ทำแบบวัดความเครียดของวัยรุ่น (SPST-20)

3.3 ให้ครูที่ปรึกษาเข้ารับการฝึกอบรมทักษะการให้คำปรึกษาเด็กนักเรียนที่อยู่ในภาวะวิกฤต จำนวน 2 วัน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาเด็กในภาวะวิกฤต

3.4 ให้ครูทำแบบประเมินการฝึกอบรมการให้การปรึกษาวัยรุ่นในภาวะวิกฤต ก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.5 ให้ครูที่ปรึกษานักเรียนที่มีความเสี่ยงตามข้อ 3.1 ดำรงและประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในระยะติดตามผล โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก และแบบวัดความเครียดของวัยรุ่น

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และทดสอบก่อนและหลังการฝึก (t-test)

